Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2017-11
News from Strömstad Academy No. 2017-11
1 december 2017

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor´s corner*

November månads vetenskapliga krönika i Strömstads tidning publiceras den 1 december, i direkt anslutning till 1:a advent och skrivs av **forskningassistent Mariana Back**. Temat är mat och traditioner och krönikan presenterar en mycket speciell julkalender. www.julenskemikalender.se/2017

December månads vetenskapliga krönika behandlar resor med tåg, och skrivs av **ekonomiprofessor Rune Wigblad**.

Strömstad Akademis styrelse höll sammanträde i Göteborg den 11 november. Ett utförligt protokoll redovisas i detta nyhetsbrev. Planeringen inför årshögtiden i juni 2018 med bl. a. fyra seminarier är i full gång. Samarbetet med Strömstads gymnasium håller på att utvecklas gällande föreläsningar och akademiska kurser. Antologin Hälsa och miljö är färdig att publiceras. Ansökningar om tryckningsbidrag har inlämnats till fonder och Strömstads kommun. Arbetet med antologin om värderingar är i gång.

Ekonomiprofessor Rune Wigblad är en aktiv debattör i olika tidningar, senast i Dagens Nyheter Debatt den 6 november. Han argumenterar för en statlig utredning om en kommande satsning på magnettåg i Sverige. Dessa tåg går betydligt snabbare än höghastighetståg, kan byggas snabbare, kommer fram exakt i tid, kräver avsevärt mindre energi, lägre investeringskostnader och blir billigare för resenärerna.

Barnläkare Gudmund Bergqvist har recenserat historikern Timothy Snyders nyutkomna bok om tyranni. Den vill ta fasta på lärdomar som man kan dra inför framtiden av den historiska utveckling som förekom under 1900-talet. Hur skall man kunna motverka uppkomsten av nya auktoritära regimer? Bergqvist lyfter också fram tankar om förhållandet mellan demokrati och teknokrati med tanke på framtiden. Mot bakgrund av de tilltagande globala miljöhoten behöver beslutande politiker i högre utsträckning inhämta och ta lärdom av naturvetenskapliga forskningsresultat.

Psykolog Gunnar Windahl är inne på frågan om relationerna mellan monistisk materialism och psykiatrisk sjukdom. Frågan ”Are all mental or behavioral disorders biological?” besvaras med ett ja.

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell presenterar arbetet med den nya hemsidan, organiseringen av de olika arbetsgrupperna och de pågående samtalen med Strömstads kommun och Strömstads gymnasium.

Ledamöter inom Strömstad akademi håller föreläsningar en gång i månaden på museet eller biblioteket i Strömstad. **Professor Jens Allwood** föreläste på museet lördag den 21 oktober om Språk och tanke. Strömstads tidning presenterade den 24 oktober ett utförligt reportage om föreläsningen. **Professor Lars Ingelstam** föreläste på biblioteket torsdag den

26 oktober om boken “Grannlaga: kontakter med ryssar och Ryssland”. Strömstads tidning presenterade den 28 oktober ett utförligt reportage om föreläsningen. Torsdag den 16 november föreläste **professor Annica Dahlström** på biblioteket om “Vår biologi, vår hjärna och våra barns uppväxt”. Strömstads tidning rapporterade om detta den 18 november. Onsdag den 22 november föreläste **forskarassistent Märta Rosenlind** på hotell Laholmen om “Kunskap – Lärande – Munhälsa”.

Ledamöter inbjuds härmed att komma med förslag till nya föreläsningar under våren 2018. Skicka förslagen till mig under adressen: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Förslag till nya krönikor i Strömstads tidning under 2018 skickas till Mariana Back med address: mariana.back@tekniskamuseet.se.

Jag vill inskärpa en tidigare uppmaning till alla ledamöter att kontrollera och komplettera uppgifterna om er på hemsidan. Försök också värva nya medlemmar till akademin, inte minst kvinnor. Skicka in förslag till rektor Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

Jag önskar nya bidrag till decembernumret av Nyhetsbrevet med deadline den 28 december 2017 under adressen anders.gustavsson@ikos.uio.no. Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha ett abstract på engelska.

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie *Acta Academiae Stromstadiensis, AAS*, under adressen: gudmundbergqvist@hotmail.com.

November's scientific chronicle in Strömstad's newspaper will be published December 1st, directly adjacent to Advent Sunday and is written by **research assistant Mariana Back.** *The theme is food and traditions and the chronicle presents a very special Christmas calendar www.julenskemikalender.se/2017*

December's scientific chronicle deals with journeys by train, and is written by **economics professor Rune Wigblad.**

Strömstad Academy held a board meeting in Göteborg on November 11th. A detailed protocol is presented in this newsletter. The preparations for the academic festival in June 2018 with for example four seminars are ongoing. The collaboration with Strömstad Upper secondary school is developing regarding lectures and academic courses. The anthology Health and Environment is ready to be published. Applications for printing contributions have been submitted to funds and the municipality of Strömstad. The anthology of Values is underway.

***Economics professor Rune Wigblad** is heavily involved in arguing for maglev trains that go twice as fast as high-speed trains and keep time very accurately. They are also more environment friendly, can be built for a lower cost and requires significantly less maintenance. It is a hard struggle for Wigblad to influence the Swedish Transport Administration, the political parties and the responsible government minister to bring about an investigation of maglev trains.*

Pediatrician Gudmund Bergqvist *has reviewed the historian Timothy Snyder's newly published book on tyranny. It wants to learn lessons for the future from the historical development that occurred in the 20th century. How is it possible to counteract the emergence of new authoritarian regimes? Bergqvist also raises thoughts about the relationship between democracy and technocracy for the future. In view of the increasing global environmental threats, decision-making politicians need to acquire and learn more from scientific research results.*

***Psychologist Gunnar Windahl** discusses the relationship between monistic materialism and psychiatric disease. The question ”Are all mental or behavioral disorders biological?” is answered with yes.*

Surgeon and chairman of the board Peter Fritzell *presents the work on the new website, the organization of the different working groups and the discussions with Strömstad municipality and Strömstad's Upper secondary school.*

*Members of Strömstad Academy give lectures once a month either at the museum or the library in Strömstad***. Professor Jens Allwood** *lectured at the museum on Saturday, October 21, on Language and Thought. Strömstad's newspaper presented a comprehensive report on the lecture on October 24.* **Professor Lars Ingelstam** *lectured at the library on Thursday,*

October 26, on ”Sensitive: Contacts with Russians and Russia”. Strömstad's newspaper presented a comprehensive report on the lecture on October 28. Thursday 16 November lectured **professor Annica Dahlström** *at the library on "Our biology, our brain and the growth of our children”. Strömstad's newspaper presented a comprehensive report on the lecture on November 18. Wednesday 22 November lectured* **research assistant Märta Rosenlind** *at Laholmen hotel on "Knowledge - Learning - Mental Health".*

Members of the Academy are invited to submit proposals for new lectures during spring 2018. Please, send me suggestions under the address: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Proposals for new chronicles in Strömstad's newspaper in 2018 may be sent to Mariana Back with address: mariana.back@tekniskamuseet.se.

I want to urge a previous call for all members to verify and complete information on your websites. Also try to recruit new members to the academy, not least women. Send suggestions to Rector Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

I wish new contributions to the December issue of the Newsletter sent to my address with deadline 28 December 2017: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Send short articles, opinion articles and/or reviews of new scientific literature. Swedish contributions shall have an abstract in English.

Please, send also contributions to the Academy's publication series Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, to the address: gudmundberggvist@hotmail.com.

Bästa hälsningar, Best regards, Anders Gustavsson

Peter Fritzell: Från er ordförande *From your Chair*

Kollegor i Strömstad akademi. Under november har arbetet med Hemsidan gått vidare och jag vill uppmana alla att inkomma med synpunkter på dess utformning och funktion; http://www.stromstadakademi.se/wp/

Vi avser att komma ut med en standardiserad CV-skrivning som alla kan använda sig av. Senast januari 2018 kommer detta förslag att distribueras.

Vi har också beslutat att Minnesanteckningar och Protokoll från möten i Styrelsen och AU ska kunna nås av ledamöter via hemsidan bakom lösenord.

Ett Styrelsemöte har hållits den 11/11 hos Aadu Ott i Göteborg. Det blev en heldag med intensiva diskussioner kring tjugofem punkter med angelägna frågor för akademin.

Vi har för närvarande problem med att få kommunen att hjälpa till med kostnader för resor och övernattning i samband med våra föreläsningsturnéer till museet och biblioteket, men vi har beslutat att akademin så långt möjligt ska stå för dessa kostnader. Vi samtalar också löpande med kommunen.

De olika arbetsgrupper som inte slutligt organiserat sig arbetar på att göra det. Vi räknar med att kunna presentera detta slutgiltigt på vår hemsida innan årsskiftet. Här kommer att framgå målsättning-arbetssätt och redovisning, samt kontaktpersoner.

För att få möjlighet att söka medel från exvis Vetenskapsrådet diskuterar vi också att genomföra postgymnasiala kurser vid Strömstads Gymnasium med början hösten 2018. Lämpliga ämnesområden diskuteras, liksom eventuellt intresserade ledamöter.

Den 7:e februari 2018 kommer akademin att hålla ett seminarium i Riksdagshuset där vi ska plädera för rätten att ansöka om medel utan att behöva gå via som idag Högskolan Väst. Det blir nog knepigt, men vi måste ta den chansen.

Förberedelserna för den akademiska högtiden 2018 i Strömstad går vidare och de fyra seminarierna dag 2 är strukturerade och de olika föredragande håller som bäst på att fundera på sina respektive upplägg.

Krönikor i Strömstads Tidning ges ut varje månad, liksom föreläsningar i Museet/Biblioteket.

Sanne Godow-Bratt är fr o m nu vår skattmästare/kassör. Sanne har tagit över sysslan från Sven Moosberg, och vi tackar Sven för hans pekuniära insatser för akademin under de senaste åren.

Med önskan om en trevlig fortsättning på hösten och fröjdefulla helger som stundar,
Peter Fritzell

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

Vecka 45 hade jag händelserika dagar i Strömstad:

6/11 Strömstad gymnasium, möte med Rektor Helena l'Estrade, KS-ordf Peter Dafteryd och KS-vice ordf Margareta Fedriksson om förberedande högskolekurs i Strömstad.. Stadshuset, möte med Margareta Fedriksson: Folk i Strömstad pratar numera om akademin! Samtal med Strömstadsbyggens vd Göran Wallo om gästlägenheten.

7/11 samtal med Strömstads museums chef Karin Hjärling. Samtal med Bodil Tingsby som gör filmen om Emilie Flygare-Carlén

8/11 Stadsbiblioteket, möte med Bibliotekschef Gunilla Sandin om våra skrifter i biblioteket, om Författarresidensprogrammet: Författare kan ansöka om stipendium 5000:- plus fri bostad 1 månad från www.airlitteraturvastragotaland.se; nästa gång senast 30/4 för juni.dec-18. Möte med Sven Moosberg. Samtal med riksdagsman Fredrik Christensson: Akademin ska hålla förmiddagsmöte i riksdagshuset 7/2-18. Kulturhuset Skagerack, möte med kulturhusföreningen: Akademiska högtiden 19-20/6 2017 hålls där.

9/11 Stadshuset, möte med KFs ordförande Peter Heie och kommundirektör Maria Reinholdsson om samarbetet mellan kommunen och akademin. Mejl till Jonas Lind om Stella Novas välbefinnande och framtid

10/11 Högskolan Väst. Möten med rektor Martin Hellström om fortsatt samarbete mellan HV och akademin samt med bibliotekarie Elisabeth Näverå om våra skrifter i DiVA.

Information om ekonomihantering: Använd endast plusgiro 1115-5

Fr o m nu så kan ni inte längre använda akademins tidigare bankgiro 341-2913 Dessutom avslutas vårt tidigare plusgirokonto 487542-3 fr o m 1/1 2018. Så i fortsättningen är det enbart vårt plusgirokonto 1115-5 som gäller. Förutom att detta förenklar de ekonomiska rutinerna inom akademin så sparar vi pengar på att bara ha ett konto som vi använder (utöver sparkontot, dit pengar som står inne länge förs över).

Information on Economic Transactions:

From now on please use only this account when paying to Strömstad Academy:
IBAN SE25 9500 0099 6034 0001 1155
BIC NDEASESS
Bank Nordea, SE-10571 Stockholm, SWEDEN

This means that the old account IBAN SE25 9500 0099 6034 0487 5423 should no longer be used.

Gunnar Windahl: Some misunderstandings concerning the relationship between monistic materialism and psychiatric illness

The other day a psychology student mailed me the following question "Are all mental or behavioural disorders biological?" After a few exchanges of mails it became evident that my student tacitly regarded mind and matter or function and "substrate" as related to each other like software and hardware. Moreover, function (or software) was clearly the more important of the two for him. At the same time he regarded himself being a materialistic monist (body and mind are one). But if the mind is some sort of software it can, in principle, be detached from the brain and transmitted to, and run on, some other substrate or "carrier". perhaps, we could even run two or more minds on one brain, such as that of a deceased friend. This is the view that everything mental is substrate-neutral algorithms or computation - a position known as functionalism.

Ignoring matter (except perhaps as a compositionally neutral carrier of function), functionalism discourages neuroscientific research; and focusing on computation, it disregards the neurobiological and psychological study of non-algorithmic mental processes, such as perception, emotion, imagination, concept formation, analogical thinking, conjecturing, and evaluating. This approach is like understanding the properties and uses of a building independent of the materials used to construct it; the shapes and functions of rooms, windows, arches, and so forth can be discussed without reference to whether the building is made of wood, brick, or stone.

The form of physicalism most attractive to neuroscientists is emergent materialism described with precision by Mario Bunge (Bunge,1980; Bunge and Artila, 1987). The central idea is that the properties of a system like the brain are emergent and are to be understood in terms of its constituent elements and their couplings. System properties are not the result of summing identical properties over the elements of a population; rather, they emerge from the dynamics and multiplicative interactions between elements of the system that yield new properties not possessed by any single item of the system. Example: Temperature and entropy of an atomic aggregate, not possessed by any of its atomic components. On this monistic theme every mental process is a brain process, but mind and brain is not identical; the former is an emergent property of the latter. a central concept of emergent materialism is that the brain is not a machine, and above all not like a digital computer; it is a biological system with its own evolutionary and ontogenetic histories and is endowed with properties and laws peculiar to living things, some unique to brains.

An important linchpin of emergentist psychoneural monism is the fact that a neuronal system is plastic (or modifiable, or self-organisable) if its connectivity is variable throughout the animal's life. Otherwise, if its connectivity is rigid or constant either from the beginning of its formation or from a certain stage in its developme3nt on, the system is committed (or wired-in).

We are now ready to answer my student's question "Are all mental or behavioural disorders biological?" with a Yes. All mental disorders (dysfunctions) are neural disorders. This contradicts the standard dichotomy between organic and functional (or behavioural) disorders. This dichotomy and the accompanying division of labour into neurology and psychiatry on the one hand, and clinical psychology on the other, is inspired by psychoneural dualism. According to psychoneural monism, all mental states, whether normal and abnormal, are organic: they are all states of the CNS. The difference is not between organic and psychological disorders but one between sickness originating at the cell level, e. g., dopamine deficiency or serotonin excess, and sickness at the system level. i. e., "wrong" (or maladaptive) connections. Because of the plasticity of a large part of the human cortex, systemic or behavioural disorders can often be cured by relearning, e. g., undergoing logotherapy, or mere change of the environment. By contrast, sick neurons call for a biochemical approach instead of logotherapy; individual cells do not listen.

References

Bunge, M. 1980. The Mind-Body Problem: A Psychobiological Approach. Oxford: Pergamon
Bunge, M. and R. Ardila. 1987. Philosophy of Psychology. Berlin and New York: Springer-Verlag

Rune Wigblad, professor i företagsekonomi vid Strömstad akademi: ”Utred lågprisalternativ och magnettågsalternativ”

REPLIK DN Debatt 6/11. Gör inte kortsiktig partipolitik av planer på nya stambanor i Sverige. Det är bättre att avvakta möjligheter att lånefinansiera hela bygget till omkring 2020 och därefter bygga snabbt. Tiden kan användas till en utredning som innefattar lågprisalternativen och magnettågsalternativet, skriver företagsekonomen Rune Wigblad.

Centerpartiet menar att Sverige bör lånefinansiera en snabb utbyggnad av höghastighetståget. Detta är anmärkningsvärt av två skäl.

1. Centerpartiet kom sommaren 2016 tillsammans med de andra etablerade partierna, inom båda blocken, överens om ett skuldankare för att skapa en grundläggande stabilitet i det finanspolitiska ramverket. Detta innebär att Sverige just nu inte bör låna upp pengar i stället för att amortera av på statsskulden.
2. Om en bred politisk enighet inte uppnås i Riksdagen kommer den politiska retoriken att ödelägga alla långsiktiga framtidsplaner. Sverige behöver skapa långsiktighet i stora infrastruktursatsningar. Det krävs breda partiöverskridande uppgörelser och kvalificerad majoritet i Riksdagen, för att politiken ska bli stabil över flera mandatperioder.

Finansdepartementets prognos är att skuldkvoten (Maastricht-skulden) enligt plan kommer att vara nedamorterad under 35 procent år 2019/2020, vilket är det så kallade ”skuldankaret”. Maastricht-skulden är ett mått på ett lands skuldkvot, det vill säga ett lands konsoliderade bruttoskuld i förhållande till BNP. Det är därför lämpligt att bygga nya stambanor snabbt med lånefinansiering först efter år 2020.

Centerpartiet hänvisar också till den politiska enighet som fanns när Alliansregeringen 2014 initierade satsningen på höghastighetståg. Då lovade Alliansregeringen att satsa på den största utbyggnaden av järnvägssystemet sedan 1800-talet som kallades ”Sverigebygget”. Då förelåg bred politisk enighet över blockgränserna om satsningen. Den rödgröna regeringen övertog under hösten 2014 satsningen och döpte om den till ”Sverigeförhandlingen”. Sverigeförhandlingen har utrett ett enda alternativ, höghastighetståg för topphastigheten 320 km/h, men nu är Trafikverkets förslag 250 km/h.

Trafikverket kostnadsberäknade 2014 höghastighetståget och investeringen låg då på max cirka 180 miljarder (2015 års prisnivå), vilket var grunden för den politiska enigheten. Sommaren 2016 reviderade Trafikverket denna summa till cirka 230 miljarder. När vi nu ser kostnaderna för Ostlänken (Linköping – Järna) är summan enligt min uppskattning cirka 290 miljarder - men då är linjesträckningen in till de stora städerna inte inkluderad. Enligt en aktuell rapport från Trafikverket rör detta sig om ”betydande investeringar”. Betyder Centerpartiets hänvisning till den politiska enigheten 2014 att det är summan 180 miljarder som är rimlig?

Det enda alternativ som kan skapa ett tåg med mycket höga hastigheter för summan 180 miljarder är den i egentlig mening moderna infrastrukturen magnettåg. Magnettåg är ett hållbart alternativ. Sverige har dock inte tittat seriöst på detta alternativ, som nu har ett genombrott i Asien. Magnettågets investeringskostnad inkluderar en sträckning hela vägen in till storstädernas centralstationer. Magnettåget kan dessutom byggas dubbelt så snabbt som höghastighetståget, vilket skapar möjligheter till en verkligt snabb utbyggnad. Snabb utbyggnad ger snabbare nytta för investerade medel.
Det är ett misstag att starta den största satsningen i modern tid på infrastruktur i Sverige, utan att noga och förutsättningslöst granska alternativen som finns. På senare tid har det i debatten kommit upp två lågprisalternativ, med oklara uppgifter om nyttan som dessa ger. De är ännu inte ordentligt och opartiskt granskade men anger att de ligger på kostnadsnivån cirka 180 miljarder. Möjligen är det ett sådant lågprisalternativ som ”ett separat bolag” innebär och som Centerpartiet förespråkar?

Gör inte kortsiktig partipolitik av planer på nya stambanor i Sverige. Det är bättre att avvakta möjligheter att lånefinansiera hela bygget till omkring 2020 och därefter bygga snabbt. Tiden kan användas till en utredning som innefattar lågprisalternativen och magnettågsalternativet.

Jag föreslår att Transportsstyrelsen som opartisk aktör får i uppdrag att förutsättningslöst och sakligt utreda möjligheter och begränsningar under perioden 2018-2020.

Gudmund Bergqvist: Några funderingar kring demokrati-teknokrati problematiken och miljöhoten

Nyligen har i en intervju i Svenska Dagbladet den 5 november den kände miljökämpen Jörgen Randers talat om global warming och andra miljöhot och jämfört Kinas nuvarande beteende med hur våra liberala demokratier agerar.

Han påpekar behovet av en långsiktig och konsekvent politik och att Kina som diktatur med en regering, som har stark naturvetenskaplig utbildningsprofil nu agerar mycket snabbare och kraftfullare än liberala demokratier och undrar om man borde ta en ”paus beträffande demokratiska projekt ”och i stället satsa på teknokrati. Detta är ju en gammal diskussion där redan Platon föreslog en regering av ”visa män”.

Det påpekas också att våra politiker sällan har en naturvetenskaplig utbildning bakom sig och i sina projekt oftast har siktet inställt på nästa val, d.v.s. har kortsiktiga mål.

Detta bör kommenteras. Kinas nuvarande aktiviteter är på sätt och vis en omvändelse under galgen. Stora delar av Kina har enorma miljöproblem orsakade av en tidigare politik. Man är på grund av folkhälsoskäl inklusive ekonomiska tvingad att ta itu med de luftföroreningar man själva skapat genom kraftigt brännande av kol vid sin snabba industrialisering. Man satsar också på att snabbt bli världens hegemoni genom sin stora ekonomi och satsning nu på olika naturvetenskapliga och ekonomiska spetsprojekt. Nu verkar dock ej Kina ha minskat sina koldioxidutsläpp sista året www.yr.no(171114). EU minskade sitt utsläp medan världens största demokrati Indien hade en kraftig ökning - man befinner sig i motsvarande fas som Kina tidigare.

Diktaturer har ju i olika projekt ej visat sig vara föredöme varken när det gäller allmän hälsa eller miljö. Maos stora språng gav ju kanske 50 miljoner döda i svält och de stora projekten i Sovjetunionen har givet gigantiska miljöproblem. De flesta diktaturer har ju en tendens till att berika en liten styrande klick -diktatorn och hans familj och närmaste stödjande. De har ju inte heller varit fria från inverkan av pseudovetenskap och dylikt som t.ex. Lysenkoperioden i Sovjet visade.

När det gäller statistik från diktaturer finns också all anledning att vara skeptisk.

Statistiken är underordnad statens-partiets intressen!

En radikal ändring av miljöpolitik genomfördes av Japan efter att dess snabba reindustrialisering efter 2. a världskriget lett till påtagliga miljöproblem. En sådan förändring kan alltså ske även hos demokratier.

Däremot har Randers rätt när han förespråkar flera naturvetenskapare bland de beslutande politikerna . Relationen mellan specialister och allmänhet har de sista åren diskuteras mycket .Alla kan sända ut sina budskap via sociala media och påstå vad som helst, dels drivna kampanjer med fake news och alternativa sanningar av olika parter. Detta är dock ingen ny företeelse. I gamla sovjet fanns ju ett departement för agitation och propaganda och i Nazityskland fanns ju en Josef Göbbels som hade kunskaper och talang ? på området.

Att problemen har accentuerats beror naturligtvis på samhällets digitalisering men också på en allmän relativism i förhållande till åsikter. Alla åsikter är lika värda .vilket är en vantolkning av demokrati och allas lika människovärde.

Vi utsätts hela tiden för olika påståenden – fakta ? i media.

Man måste alltid vara vaken och tänka efter är detta rimligt ! Goda möjligheter finns ju att kontrollera. Vi behöver får in fler personer med naturvetenskaplig utbildning i politiken på dess olika nivåer , och man behöver också satsa på information i massmedia av vetenskaplig metodik , tänkande och resultat. En annan aspekt är behov och betydelse av olika folkbildningsverksamheter. Här finns en stor uppgift för föreningar som Strömstad Akademi ! Alla måste arbeta energiskt på att avvärja de klimathot som finns och politikerna måste vara beredda att ta sitt ansvar och söka råd hos de experter som finns , liksom arbeta för användande av vetenskaplig metoder och rationella beslut med en långsiktig horisont. I detta har Jörgen Randers rätt ! Vi behöver också hjälpa länder i utveckling med att kunna använda de senaste miljövänliga teknikerna och på så sätt genom ”frog leap” kunna avvärja onödiga koldioxid- och andra utsläpp och ändå kunna utvecklas och ge sina medborgare en acceptabel standard.

Det brådskar annars kommer världen i det kaos ,som kan uppstå vid ”klimatkrasch ” få förutom klimatförändringar dess resultat i form av svält, krig, failed states och verkliga diktaturer.

Gudmund Bergqvist: Recension av *Om tyranni*

Timothy Snyder är en historiker som speciellt har studerat Holocaust och andra världskriget och dess förspel. Han har bland annat utgivet böckerna *Bloodland*. *Europe between Hitler and Stalin (Basic Books 2010)*och *Black Earth. The Holocaust as History and Warning. (Penguin 2015)*
Han har även nyligen utgivet en bok **Om Tyranni** med undertiteln tjugo lärdomar från tjugonde århundradet

Han beskriver vad olika privatpersoner kan göra för att hindra utveckling mot auktoritära - diktatoriska regimer.: Bland dessa märks . Lyd inte i förväg, försvara institutionerna , akta dig för enpartistaten, håll yrkesetiken högt, akta dig för paramilitärer, besinna dig om du måste bära vapen, var aktsam om språket, tro på sanningen , ta ögonkontakt och håll samtalet i gång, bygg upp ett privatliv och lär av likasinnade i andra länder.

Boken på knappt 100 sidor är lättläst och innehåller olika kommentarer till de råd som ges och bakgrunden till dem. Som historiker har han ett rikt material
att basera råden på.

Läs och begrunda. Det finns skäl i vår tid.

Vetenskapslördag 9 december 2017

Hörsalen, Dalarnas museum 12.15 - 17.00

Program

Moderator för dagen Lars Broman rektor Strömstad Akademi

12.30 "Svensk barnhälsovård - en nyckel till en friskare vuxenvärld"
Kristin Lindblom – Barnhälsovårdsöverläkare, Dalarna

13.05 ”Gympa barnen - och ge dem ett friskare liv som äldre!”
Peter Fritzell, ryggkirurg, forskare Futurum Academy Ryhov Jönköping
ordf. Strömstad Akademi.

13.25 "Hur kan vi stoppa vaccinmotståndet?"
Anders Lindblom, Smittskyddsläkare i Dalarna

14.00 "Förstå varför ungdomar svälter sig"
Maria Huledal – Överläkare Barn och Ungdomspsyk Dalarna

14.30 PAUS

15.00 "Operera fetma? Är det inte bara att skärpa sig?"
Gudrun Liss, överläkare på Bariatriska Mottagningen, Falu Lasarett.
Dalarnas Landstings Enhet för patienter med fetma.

15.35 "Stress och Utmattning”
Marie Åsberg - senior professor, Karolinska institutet/Danderyds sjukhus.

16.10 "Vem vet vad om din vård – varför behövs kvalitetsregister?”
Peter Fritzell, ordf. Strömstad Akademi, ryggkirurg, forskare Futurum Academy Ryhov Jönköping

Strömstad akademi i samarbete med Dalarnas museum och Folkuniversitetet Dalarna inbjuder till en halvdags diskussion kring några viktiga frågor som rör hälsa i vårt dagliga och framtida liv. Det handlar både om hur vi arbetar för att förebygga ohälsa, vilken hjälp som finns till den som drabbas och hur vi hela tiden arbetar för att bli bättre.

Föreläsare är erfarna överläkare och forskare i Dalarna, professor Marie Åsberg från Karolinska universitetssjukhuset och Peter Fritzell, ordf. Strömstad Akademi samt ansvarig för Svenska ryggregistret.

Alla är hjärtligt välkomna!

Folkuniversitetet
Kursverksamheten vid Uppsala universitet

STRÖMSTAD AKADEMI

Dalarnas museum
Tel 023-6665500 Stigaregatan 2-4, Falun
Fri Entré, Öppettider tis-fre 10-17, lör-sön 12-17

Strömstads Tidning 24/10-17: Allwoods föreläsning

Kultur & Nöje

Bild: LINDA SMITH

PROFESSOR I LINGVISTIK. Jens Allwood är sedan i somras medlem i Strömstad Akademi.

Språket och tanken tema på föreläsning

STRÖMSTAD

Kommunikation finns mellan allt levande, i alla fall om man ska tro Jens Allwood, professor i lingvistik. På Strömstads museum höll han en föreläsning om språket och tanken. Ett komplext ämne som kan vridas och vändas ur många perspektiv.

Kommunikationen kan delas in i tre fundamentala sätt att bära information på, nämligen index, ikoner och symboler. Index är allt som bygger på orsak och verkan. Ikoner bygger på likhetsrelationer och symboler är ord på saker, som vi människor på ett godtyckligt sätt kommit överens om.

Symboler är det som skiljer människans kommunikation från andra levande djur, men frågan är om det går att tänka utan ett språk? Ja, enligt Jens Allwood kan en växt eller ett djur "tänka" genom att processa information utan språk. Även människan kan tänka utan ett språk.

– Det är klart att vi kan. Nyfödda, förspråkliga barn, gör ju det, säger Allwood.

MÄNNISKAN HAR I minst 40 000 år haft språket som verktyg för att kommunicera. Allwood berättar att språket är en viktig förutsättning för vårt minne och för att strukturera information.

– Om jag går här utanför ser jag bilar, jag ser löv, jag kan till och med namnge de olika löven, men om jag inte hade haft orden så hade jag inte kunnat sortera ut dem. Språket hjälper oss att strukturera information.

Det kan ju tyckas att det är lite banalt att diskutera språket, som är så självklart för oss människor. Men Allwood menar att vi inte riktigt tänker på vilka otroliga effekter som finns.

– Språket är viktigt både för vår individuella utveckling men också det samhälleliga, att vi kan dela information, berättar Allwood.

STEGVIS HAR MÄNNISKAN gjort språket komplexare och komplexare och har en viktig del i långt mycket mer än bara kommunikation mellan två människor. Bland annat så har det stor betydelse för saker som matematik, logik, kemi, biologi och botanik.

– Utan språket blir det inte mycket med matematiken. Det är en utveckling som har pågått i flera århundraden, som begreppsanalys till exempel. Varför Carl von Linné blev så framgångsrik, det var ju för att han skapade ett nytt botaniskt språk, som ståndare och pistill.

Hur var människans första språk?

– Jag skulle tro att det var som schimpansernas ungefär. De har ljud för sex, sju olika funktioner som är viktiga. De har ett ljud för var det finns mat till exempel.

Vad är det viktigaste med språket?

– Oj, det finns två viktiga saker, tanke och kommunikation. Språket gör att det blir mer komplext, annars blir det inte mer kommunikation än som mellan maskar, säger Allwood och skrattar.

LINDA SMITH

0526-624 06 linda.smith@strab.se

Strömstads Tidning 28/10-17: Morbergs krönika

Bild: ÅSA MORBERG

MODERN RELIGION. Två svenska forskare har jämfört vår tids hälsovurm med traditionella religioner.

Hälsa – vår tids nya religion

VETENSKAPSKRÖNIKAN: STRÖMSTAD AKADEMI

Det råder en hälsoreligion, fylld av ritualer, framför allt inom medelklassen i dag. Det skriver Åsa Morberg, docent i didaktik.

Hälsa är den nya religionen!

Det menar Britta Pelters vid Högskolan i Halmstad och Barbro Wijma från Linköpings universitet.

De båda forskarna har kommit fram till att dagens hälsovurm svarar mot alla kriterier för en religion. Något som innebär ökade problem för dem som inte passar in i den hälsosamma mallen.

PELTERS OCH WIJMA menar att gymmet är fullt av ritualer, och använde en lista med tio funktioner och sociala processer som karakteriserar en religion, och applicerade det på hälsa. Det passade in på alla tio punkter som forskarna utgick från: det heliga, en omfattande världsbild, moraliska värderingar, en skyddande skärm, frälsning/befrielse, symboler, ritualer. Sinnesstämning och känslor, övertygelse om unik realism och sanning. Gemenskap.

VÄRLDSHÄLSOORGANISATIONEN (WHO) DEFINIERAR hälsa som ”ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande”.

”Denna definition skildrar den perfekta hälsobilden och kan ses som en gudomlig princip. Genom hälsa har människor kontroll över något, eller de tror att de har det. Hälsa fångar på så vis upp trygghetsbehovet på samma sätt som en gudomlig kraft gör” säger Britta Pelters.

> ”Hälsoreligionen råder framför allt i medelklassen, eftersom denna grupp ofta är beroende av att presentera sig som högpresterande”

Samtidigt går kontrollkänslan till överdrift vilket leder till besvikelse, och ibland skam över den egna kroppen, exempelvis vid sjukdom.

MÅNGA BLIR UPPRÖRDA om de drabbas av en sjukdom samtidigt som de bedömer att de har uppfyllt alla sina förpliktelser för att få en hälsosam kropp – de har tränat, ätit rätt och sovit bra. Det är inte ovanligt att man vid sjukdom tycker att kroppen har svikit.

ÅSA MORBERG.

DET FINNS OCKSÅ representanter för det perfekta som kan tolkas som en form av prästerskap. Exempel på sådana är hälsobloggare och hälsovetare som gärna delar med sig av – eller predikar – om hälsoråd, som särskilda dieter och träningsmetoder.

Hälsoreligionen råder framför allt i medelklassen, eftersom denna grupp ofta är beroende av att presentera sig som högpresterande och värdefull för samhället. Att göra en hälsoresa kan därför också innebära att göra en klassresa.

”VI VILL SKAPA ett lite mer kritiskt förhållningssätt till alla hälsotrender. Den sköna nya hälsovärld som har vuxit fram är inte alltid helt sund”, menar forskarna Pelters och Wijma.

ÅSA MORBERG

Strömstads Tidning 28/10-17: Ingelstams föredrag

Bild: MARITA ADAMSSON

GRANNLAGA. Lars Ingelstam, medlem i Strömstad Akademi, vill öka kontakterna folk-till-folk mellan Sverige och Ryssland.

Vill förbättra kontakt med Ryssland

STRÖMSTAD

Författaren och debattören Lars Ingelstam vill att svenskarna får bättre kontakt med sina ryska grannar.
Det är ett alternativ sätt att hantera det försämrade säkerhetsläget och ger folken både nytta och glädje, anser han.

I torsdags höll han föredrag om frågan på biblioteket, med utgångspunkt i sin nya bok i frågan, *Grannlaga. Kontakter med Ryssland och ryssarna.*

Han tog avstamp i Sovjetunionens sammanbrott och berättade om det svenska bistånd för att främja reformeringen av Ryssland som fanns från 1991 fram till 2007.

– Man hoppades på ett modernt, demokratiskt och kapitalistiskt Ryssland.

BISTÅNDET HAR AVSLUTATS efter ett riksdagsbeslut men vissa kontakter finns kvar, säger han.

Hans poäng är att det råder en enorm snedfördelning mellan de resurser som läggs på militär upprustning och dem som läggs på andra kontakter. Det är dessa andra kanaler han vill gjuta nytt liv i.

– Det är märkligt att vi är så förströdda när det gäller hur man undviker geopolitiska konflikter.

Som han sagt redan före föredraget ser han efter sin research inför boken Barentsregionen som förebild.

– Där samarbetar man på länsnivå. Näringslivet har kontakter, det finns en Barents road, journalister har gemensamma seminarier, kyrkor och folkrörelser samarbetar och kontakterna har hållits även när staternas syn på varandra växlat.

OCKSÅ MILJÖSAMARBETET KRING Östersjön tycker han fungerar rätt bra. Men det behövs så mycket mera. Den förre forskaren, professor emeritus i teknik och social förändring, talar sig varm för forskar- och studentutbyte och får frågor från åhörarna om bland annat språket som barriär.

– Ryska studenter klarar sig bra i Sverige med undervisning på engelska. Men i Ryssland behöver man följa undervisning på ryska, svarar han.

EGENTLIGEN INGA STORA problem, svenska universitet har kurser i ryska, säger han. Dock inte på avancerad nivå och när det gäller litteraturutbyte saknas översättare, förklarar han.

Bibliotekschefen Gunilla Sandin hakar på:

– Strömstad har sitt litterära residens. Författare och översättare är välkomna att söka stipendier för att komma hit och vi har ett gymnasium som har internationella kontakter. Det är väl dags för Strömstads Akademi också att knyta ryska kontakter?

På lokal kontaktnivå finns också sedan länge systemet med vänorter, påminner Lars Ingelstam.

Han har undersökt också det med Ryssland i tankarna och funnit att den lista som finns på 26 svenska städer med ryska vänorter är inaktuell. Några odlar dock kontakterna fortfarande.

FÖR STRÖMSTADS DEL visar det sig att Margareta Ingelstam undersöker möjligheterna till en rysk vänort.

Men föredraget ger också utrymme för de problem som finns.

– Det begås övertramp i Ryssland när det gäller mänskliga rättigheter, personlig säkerhet och yttrandefrihet. Folkrörelser utsätts för trakasserier. Men jag är oroad av att avslöjanden spelar fiendebilden i händerna. Allt negativt man kan säga används för att rättfärdiga satsningen på militära muskler, säger Lars Ingelstam.

MARITA ADAMSSON
0526-624 02 marita.adamsson@stnb.se

Strömstads Tidning 18/11-17: Dahlströms föredrag

STRÖMSTAD

”Små barn och kvinnor far illa”

SKAPAR DEBATT. ANNICA DAHLSTRÖM, TILL HÖGER I BILDENS MITT, VÄCKER DEBATT.

Vårt sätt att leva utgör ett hot mot framtida generationer, framför allt för kvinnor och barn. Annica Dahlström, professor emerita som forskar på hur våra nervceller fungerar, slår på varningstrummorna.

Av Marita Adamsson

STRÖMSTAD

Hon är kontroversiell och uppmärksammad för sina slutsatser och när hon föreläste i Strömstad i torsdags fyllde hon biblioteket.

Med en grundlig genomgång av hur fostrets och barnets hjärna utvecklas på olika sätt, beroende på bland annat könshormonernas inverkan, beskrev hon två olika typer av hjärnor: den födande vårdande, som oftast finns i en honas kropp, och en aggressiv, jagande, oftast i en manskropp.

Notera dock ordet ”oftast”, för ”feminina” och ”maskulina” egenskaper finns i olika blandningar. Ändå märks skillnaderna i vardagen, eftersom de olika hjärntyperna har olika sätt att tänka, lösa problem och använda språket. De tolkar också sinnesintryck olika. Det gör att kvinnor med övervägande kvinnliga hjärnor och män med manliga hjärnor kan ha svårt att förstå varandra, anser Annica Dahlström.

I diagrammen finns en zon där de manliga och kvinnliga egenskaperna överlappar varandra. Där finns transpersoner med hjärnor som är mera av både och.

– Bland en del ursprungsfolk har transpersoner varit högt uppsatta. Det kan bero på att de har kunnat förstå både män och kvinnor, säger Annica Dahlström.

Generellt anser hon dock att kvinnor, bland annat tack vare hjärnor med fler spegelneuroner, är extra skickade att emotionellt svara på ett barns reaktioner. Det gör mammorna bäst lämpade att ta hand om barnen under deras allra första år. Då ska deras förmåga att hantera olika känslomässiga reaktioner formas, en chans som inte återkommer. Att inte ge små barn denna nära anknytning förstör en del av deras utveckling och drabbar dessutom mammorna själva, eftersom de upplever stark stress av oron att barnen inte har det bra när de är åtskilda, är hennes budskap.

På frågan om inte pappan kan vara en lämplig anknytningsperson ens om mamman försvinner, svara hon att hon i första hand rekommenderar att farmor eller mormor tar över, men hon säger också att det är individerna som måste avgöra, eftersom alla är olika. En pappa kan ha tillräckliga inslag av de egenskaper som tillskrivs mamman.

Men närheten till en specifik person är avgörande och hon varnar bestämt för att låta de minsta barnen, de under 2–3 år, vara på dagis, och konstaterar att en ändring skulle kräva en omfattande samhällsförvandling som få politiker är intresserade av.

Det skulle kunna innebära att mammor stannar hemma och tar hand om barn, men också att man ökar den tiden föräldrar och barn är tillsammans genom att införa sex timmars arbetsdag.

Även skolan skulle enligt Annica Dahlström behöva en genomgripande förändring. Hon förordar könsseparerade klasser, i alla fall från puberteten till och med gymnasiet, för att ge eleverna lugn och ro för studier medan hjärnans utveckling pågår.

En publikröst ger spontant mothugg:

– Jag skulle inte ha överlevt. Jag var pojkflicka och lekte med bilar och körde cross.

– Jag var också pojkflicka men jag gick i flickskola. Man kan leka med det andra könet utanför skoltid, svarar Annica Dahlström.

På plats är flera kommunpolitiker. De lyssnar med intresse men ingen aviserar någon revolution. Intresset är väckt hos hela publiken, det märks på de många smågrupper som fortsätter diskussionen.

Annica Dahlström är glad över debattlusten. Hon drivs av en vilja att väcka medvetenhet. Tillsammans med fyra andra nordiska forskare från olika vetenskapliga discipliner står hon bakom antologin *För våra barns bästa* , där de pläderar för att små barn inte bör vistas på institutioner, som förskolor.

Strömstads Tidning 18/11-17: Adamsons krönika

28 LÖRDAG 18 NOVEMBER 2017

Lördagskrönikan

Föredragstätt Strömstad sätter fart på samtalen

Konfektionsindustrins utnyttjande av människor och miljö. Kiddöns skutskeppare. Skillnaderna i mäns och kvinnors hjärnor. Sarpsborgs historia.

Vet ni vad de har gemensamt? Jo, om detta har det hållits föredrag i höst. Och om mycket annat. Strömstad har blivit en föreläsningsstad. Historieföreningen, Strömstad Akademi och museet arrangerar regelbundet föredrag. Och mera blir det. Nästa vecka är det kommunen som erbjuder en rad föreläsare på temat psykisk hälsa, med både äldre och unga i fokus.

Det är rätt fantastiskt. Regnet och höstvindarna må slå sig samman med mörkret och göra det olustigt att ta sig ut. Glöm det! Eller snarare; trotsa det! Inne på biblioteket, i museet eller på Folkets hus är det varmt och ljust – och framför allt öppnar det som händer där för tankar och samtal. Mycket bättre än att vi sitter inne, var och en för sig.

Föredragskvällar är en företeelse med långa anor, och trots att det går att finna massor av information och oändligt mycket diskussioner på nätet och via andra kontaktvägar är har det personliga mötet något oslagbart. Det är något annat att samtala med livs levande människor än med en bild av dem.

Den insikten återkommer på olika sätt. Allan Olsson från Kiddön talade på onsdagen om det storslagna med muntligt berättande. Dagen efter talade Annica Dahlström om små barns behov av intensiv närhet till en levande människa.

Hon var torsdagens föredragshållare i Strömstad Akademis föreläsningsserie. Ämnet var ”Vår biologi, vår hjärna och våra barns uppväxt ” och budskapet – mycket kort sammanfattat – att små barn behöver en nära samvaro med en speciell människa för att utvecklas bra under sina första år.

En levande människa. En sådan går inte att ersätta med en film, en tv eller en dator, hur många ansikten tekniken än kan visa. Det behövs ett annat samspel, en annan närvaro. Råttmammeexemplet är talande. Annica Dahlström beskrev hur en del råttmammor nöjer sig med att ge sina barn di men inte bryr sig så mycket om dem mellan matpassen, medan andra sysselsätter sig med ungarna en stor del av tiden; slickar, gosar, pysslar. De ompysslade ungarna visar sig få fler receptorer som kan ta emot ämnen som dämpar stress än de som mest fått klara sig själva.

Den gamla inställningen att spädbarn inte ska skämmas bort med att tas upp för varje pip utan matas var fjärde timme är alltså precis så förlegad som den känns, tänker jag. Annica Dahlström går igenom hjärnans utveckling och landar i att riktigt små barn inte bara behöver en levande människa utan en specifik sådan: sin mamma. Att kvinnor har fler spegelneuroner som

kan bekräfta barnets känslor och reaktioner stärker den emotionella utvecklingen och är avgörande för hur väl barnet ska klara livet med andra i fortsättningen, är hennes budskap. Att kvinnor också har en särskilt stark instinkt att ta hand om sin avkomma gör också att de far illa i ett samhälle som kräver att de arbetar borta och lämnar barnet på dagis, samtidigt som de bär på en oro för att barnet kanske inte har det bra, säger hon, bland annat.

Men måste det verkligen vara mamma? Det finns pappor som känner likadant. När allt kommer omkring är människor individer, med en blandad uppsättning egenskaper. Och vad händer om man formar ett samhälle där kvinnor är hemma med barnen och män försörjer familjen? Vad sker när det inte fungerar, om kvinnan skulle behöva lämna relationen, men är ekonomiskt beroende av mannen? En otäck nackdel som fanns i den ordning vi lämnat bakom oss.

Frågorna är många och det förs diskussioner en bra stund efter föredragets slut. Säkert fortsätter de utanför bibliotekets dörrar. (Ni kan också läsa mera på dagens kultursidor.) Det händer saker där människor tar del av varandras erfarenheter och kunskaper. Strömstad är i färd med att upp en folkbildningstradition som heter duga. Ta vara på det!

Marita Adam

Strömstad verkar vara på väg att ta upp en folkbildningstradition som heter duga

Marie-Louise Wadenberg: Minnesanteckningar från förberedande styrelsemöte via telefon inför ordinarie styrelsemöte i Göteborg den 11 november, 2017.

Närvarande: Lasse Broman (adjungerad), Peter Fritzell, Anders Gustavsson, Mariana Back, Rune Wigblad, Marie-Louise Wadenberg, Åsa Morberg, Bodil Frisdal, Carl Olivestam

Ordförande: Peter Fritzell och sekreterare Marie-Louise Wadenberg

Peter Fritzell inledde med att meddela att mötet sammankallats för att förbereda ett antal frågor inför det ordinarie styrelsemötet i Göteborg den 11 november 2017.

Inledningsvis meddelade då också Åsa Morberg att presentation av Akademin på Skolforum (gymnasieseminarium) på Älvsjömässan i Stockholm inte blir av.

1. **Stipendium**: Medel finns för 2017 och 2018. AU (arbetsutskottet) har medgivit ett författarstipendium på 10 000:- till Ari Lampinen för arbete med en textbok på engelska för universitetsbruk (ämnet är 'Förnybar energi i transporter'). Styrelsen godkänner detta beslut. I samband med detta är man överens om att AU har mandat att lösa frågor i linje med styrelsens tidigare beslut.
2. **Akademiska kurser och ackreditering**: Man beslöt att frågan om akademiska kurser och frågan om ackreditering ska slås ihop. Aadu Ott och Carl Olivestam har ansvar för dessa 2 frågor.
3. **Strömstad Gymnasium**: Peter Fritzell är ansvarig i denna fråga. Lasse B. kommer at ha ett möte den 6 november i Strömstad med berörda parter: Peter Birgersson-Dafteryd, Helena l'Estrade och rapporterar sedan vid ordinarie styrelsesammanträde 11 november om vad som diskuterats/bestämts. Det handlar om att Akademin kan ge en grundkurs (terminskurs) för nyblivna studenter i Strömstad. Anders Gustavsson har bidragit med material kring hur detta fungerar i Norge. Arbetet fortsätter och anses angeläget. Peter och Helena l'Estrade har bestämt möte ett flertal gånger, men i slutändan har man från Gymnasiet inte dykt upp eller ringt. LB ska försöka aktivera verksamheten.
4. **Vetenskaplig status**: Försök att få möjlighet att söka medel hos t ex VR som oberoende akademisk institution. Det var tänkt att man skulle försöka få till ett seminarium för ledamöter i Riksdagen med Fredrik Christensson (C) som kontakt person. Lasse har ännu inte talat med Fredrik Christensson, men kommer att göra det. Åsa M påpekade att man kan alltid söka s.k. Initieringsbidrag (50 000:-) hos VR. Man föreslog att Gudmund Bergqvist skulle arbeta på en ansökan (möjligen med bistånd från ytterligare en person), samt att Åsa M, Anders G och Marie-Louise W ger feedback på texten.
5. **Akademiska högtiden 2018: I dagordningen presenteras planer enligt nedan – tillkommande kommentarer från mötet 16 oktober i kursiv stil:**

Seminariedagen. Fyra seminarier om 1,5 tim. Ansvariga;
Peter: Ekologi/Ekonomi/Landskapsarkitektur/Djurhållning/Stadsodling
Gruppen är bildad i juli 2017, och de två första telefonkonferenserna har genomförts, senaste 171013. Det planeras en fysisk träff i antingen Göteborg eller Stockholm i januari 2018. Innan dess skriver föredragshållarna ner sina funderingar och mailar runt i gruppen. Man vill att PF fortsatt agerar sammankallande och således är med i gruppen som "pådrivande". **Lasse:** tema med bäring på Strömstad, gärna Koster som tema ö, gärna
med Bodil Tingsby. *Lasse träffar Bodil Tingsby i november i Strömstad.*
Anders: Hållbarhet och utveckling i olika perspektiv; ev om värderingar
utifrån antologin. Anders kontaktar Carl Olivestam.
Mariana: Mariana kontaktar Martin Hedberg, Marilyn Mehlmann,
Thomas Hjertberg, Gunnar Kullenberg, m fl och efterhör intresse.
- Föreläsningsdagen. Vilka föreläsare ska vi kontakta. Publikdragare! Lasse bjuder in Bodil Jönsson, Christer Fuglesang och Gunnar Eriksson.
Johan Rockström? Lasse prel-bokar Skagerack som föreläsningslokal – *gäller den 19 och 20 juni 2018. Bodil Jönsson och Gunnar Eriksson har givit positiv respons men ej definitivt svar. Christer Fuglesang kan inte komma. Marie-Louise/Marylou W kör en liten dansrutin för de som vill röra på sig litet extra mellan föredragen.*

Rektor Lasse B och Prorektor Anders G ansvarar för planeringen i samråd med kommunens Margareta Fredriksson. Anders G sätter ihop ett preliminärt program till mötet den 11 november.

6. **Hemsidan:** En ny hemsida har etablerats av Jan Ternhag (webmaster). Man tittade litet på upplägget på hemsidan och hade synpunkter på startsidan, presentation av ledamöter mm. Peter och Mariana träffar Jan Ternhag den 17 okt och går igenom synpunkter som kommit upp på föreliggande möte (den 16 okt). En rapport från Peter om resultatet av detta möte föreligger nu (separat) och vissa detaljer på hemsidan (t ex länk till webmail) har redan åtgärdats. Lasse föreslog även att träffa Jan Ternhag en arbetsdag för att jobba vidare med hemsidans utformning.
7. **Kosterprojektet:** Ansvarig för detta projekt är Gudmund Bergqvist. Han var inte närvarande vid detta möte. Peter F påpekade dock att det är viktigt att styrelsen är väl insatt i vad som händer i detta projekt för att kunna besvara frågor från utomstående.
8. **Akademin som remissinstans kring Kultur och Fritid Strömstads kommun**: Är inskickat och Lasse föreslog att remiss-svar publiceras i Nyhetsbrevet.
9. **Etisk kommitté**: Styrelsen beslutade att man inte tar ställning i politiska frågor, men att man i förekommande fall då hänvisar frågan till extern kompetens/jurist. Carl Olivestam erbjöd sig att kontakta en extern expert (Sten Filipsson) för kontroversiella frågor av etisk natur. Man beslutade även att granska nuvarande stadgar för att se över skrivningen rörande detta. Ärendet tas upp på mötet den 11 november.
10. **Stena-stiftelsen**: Anders G tipsade om möjlighet att söka medel från denna stiftelse – ej för bokutgivning dock. Lasse B bad i detta sammanhang Anders G att även kolla upp om Akademins ansökan till kommunen (Kultur och Fritid) om bidrag hade behandlats ännu.
11. **Arbetsgrupperna**: Peter tog igen upp frågan om excel-boken. John Fletcher, Mariana B och Peter F ansvariga. Arbetet fortsätter med Mariana som ansvarig för att kartlägga de olika arbetsgrupperna och informera JF.
12. **Nya ledamöter**: Rektor (Lasse) föreslår för styrelsen hur man hanterar nya ansökningar. Rektor (Lasse) meddelar sökanden beslutet. Carl Olivestam föreslog att någon form av rapport om Akademin i media skulle kunna hjälpa nyrekrytering.
13. **Övriga frågor**: Man diskuterade antologiernas hantering – var ska man ge ut? – tryckbidrag? Lasses förslag var a) man kan publicera som AAS-skrifter, men som kan kompletteras med utgivning på något förlag; b) trycka upp med print-on-demand-bolag. Inga medel för detta finns riktigt hos Akademin annat än mindre summor c:a 5000:-/antologi påpekar Lasse. AU fattar beslut i dessa frågor. Carl O rapporterade om antologin Värderingar/Livsåskådning/politik. Bidragen bör vara inkomna i slutet av oktober. Peter F skriver en Introduktion. Denna antologi kommer ungefär ett halvår senare än den om Hälsa och Miljö. Diskussionen fortsätter den 11 november.
14. **Särskild punkt**: Man beslutade att: Sanne Godow-Bratt, kassör Strömstad Akademi, Peter Fritzell, Styrelsens ordförande Strömstad Akademi, och Lars Broman, Rektor för Strömstad Akademi var för sig tecknar firma i Strömstad Akademi.

    Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.
    Till justeringsmän för denna punkt/pragraf utsågs: Rune Wigblad och Carl Olivestam

Denna paragraf föreligger även som separat utdrag ur protokollet för uppvisande i t ex bankärenden.

Mötet avslutades.

Anteckningar förda av styrelsens sekreterare Marie-Louise Wadenberg.

Marie-Louise Wadenberg: Protokoll från styrelsemöte Strömstad akademi den 11/11 2017 i Göteborg

Närvarande: Lasse Broman (adjungerad), Peter Fritzell, Anders Gustavsson (adjungerad), Rune Wigblad, Carl Olivestam, Marie-Louise Wadenberg, Aadu Ott, Gudmund Bergqvist, Sanne Godow-Bratt, Mariana Back och Sven Moosberg

Peter F valdes till ordförande, Marie-Louise W till sekreterare
Gudmund Bergqvist och Aadu Ott valdes till justeringsmän

15. **Stipendium**:
Diskussion: Ari Lampinen har fått ett författarstipendium från Strömstad Akademi för arbete med en textbok på engelska för universitetsbruk (ämnet är 'Förnybar energi i transporter').
Beslut: Styrelsen noterade att A Lampinen bör nämna Strömstad Akademi i Acknowledgements samt göra info tillgängligt för Nyhetsbrevet.

16. **Akademiska kurser och ackreditering**:
Beslut: Styrelsen beslöt att ändra tidigare förslag så att gruppen som handhar akademiska kurser (Aadu Ott) och den som handhar ackreditering (Carl Olivestam) hålls isär. Carl Olivestam har i detta sammanhang lämnat in ett dokument (bilaga) med förslag till upplägg/kursplan för en forskarutbildningskurs.

17. **Strömstad Gymnasium**:
Diskussion: Lasse B. har haft ett möte med Peter Birgersson-Dafteryd (representant för Strömstad Gymnasium), Helena l'Estrade och Margareta Fredriksson (kommunrepresentant) om att Akademin kan ge en grundkurs (terminskurs) för nyblivna studenter i Strömstad. Man bör kontakta Högskolan Väst för presentation av planerna kring kursen. Kursen är tänkt att starta hösten 2018. Dessutom togs frågan om ekonomisk ersättning för föreläsare i kursen upp. Beslut om detta bör ske före årsskiftet. Sven Moosberg påpekade att detta är ett resultat av 10 års arbete/påtryckningar.

18. **Vetenskaplig status**:
Diskussion: Ärendet gäller försök att få möjlighet att söka medel hos t ex VR som oberoende akademisk institution. Ett förmiddagsmöte är satt till den 7/2 2018 med riksdagsledamoten Fredrik Christensson (C; stödjande ledamot i SA). Även Tomas Strand (från Lysekil) är involverad i frågan.
Styrelsen noterar att Peter F redan skickat en skrivelse om detta till F Christensson och att Lasse B i övrigt ansvarar för frågan.

19. Åsa Morberg och Gudmund Bergqvist arbetar med en ansökan och de bestämmer vilken ytterligare person som kan hjälpa till.
Beslut: Lasse utser representanter som kommer med till detta möte i Riksdagen. Frågan handlar om möjlighet att etablera ett undantag i ansökningsreglerna/rutiner för SA samt att man inte ska behöva gå via Högskolan Väst.

20. **Akademiska högtiden 2018:**
Diskussion: Seminariedagen (dag 2). Fyra seminarier om 1,5 tim. **Ansvariga;**

Peter:
Ekologi/Ekonomi/Landskapsarkitektur/Djurhållning/Stadsodling. Gruppen involverar (förutom Peter) Dan Melander, Helena von Bergen och Märta Jansdotter och är bildad i juli 2017. De två första telefonkonferenserna har genomförts, senaste 171013. En fysisk träff är planerad i Stockholm i januari 2018. Innan dess skriver föredragshållarna ner sina funderingar och mailar runt i gruppen. Man vill att PF fortsatt agerar sammankallande och således är med i gruppen som "pådrivande".
Lasse:
tema med bäring på Strömstad, gärna Koster som tema ö, gärna med Bodil Tingsby. Lasse träffar Bodil Tingsby i november i Strömstad. En film om Emelie Flygare-Karlén

kommer t ex att visas.
Anders:
Hållbarhet och utveckling i olika perspektiv; ev om värderingar utifrån antologin. Föreläsare blir Carl Olivestam, Maria Borgström, Anders Gustavsson samt möjligen ytterligare en till person.
Mariana:
Mariana kontaktar Martin Hedberg, Marilyn Mehlmann,
Thomas Hjertberg, Gunnar Kullenberg, m fl och efterhör intresse. I detta sammanhang påpekade även Rune Wigblad att hans bok på Arena Förlag sannolikt kommer ut runt tiden för Akademiska Högtiden och kan då ligga till grund för ytterligare ett föredrag.

Föreläsningsdagen (dag 3). Vilka föreläsare ska vi kontakta. Publikdragare! Föreläsare får generellt 15 min för presentation. Lasse bjuder in Bodil Jönsson, Christer Fuglesang, Johan Rockström? och Gunnar Eriksson. Man bör även göra en riktad inbjudan till gymnasieelever som kan tänkas gå den planerade kursen.
Lasse prel-bokar Skagerack som föreläsningslokal (med slutlig bokning före årsskiftet) – gäller den 19 och 20 juni 2018. Bodil Jönsson och Gunnar Eriksson har givit positiv respons men ej definitivt svar. Christer Fuglesang kan inte komma. Marie-Louise/Marylou W kör en liten dansrutin för de som vill röra på sig litet extra mellan föredragen.
Rektor (Martin Hellström) för Högskolan Väst (H.V.) kommer gärna och får då 15 min att presentera H.V. Lasse fortsätter som kontaktperson för H.V. och kan förslagsvis då kommunicera med nye Rektorn M Hellström.

Elisabet Näverå pratar om Biblioteket och DIVA. Andra möjliga presentatörer är t ex: nya hedersledamöter (Karin Bois?).
Rektor Lasse B och Prorektor Anders G ansvarar för planeringen i samråd med kommunens Margareta Fredriksson.

21. **Hemsidan:**
Diskussion: En ny hemsida har etablerats av Jan Ternhag (webmaster). Servern finns hos företaget Standardbolagen som finns i Dalarna. Peter och Mariana vill ha förslag från styrelseledamöterna på hemsidans fortsatta utformning. En strukturerad/standardiserad CV-beskrivning för samtliga ledamöter är önskvärd. Önskemål om individuella upplägg för ledamöters presentation ska sändas till Mariana B.
Förslag: Man föreslog även att arbetsgruppernas ledare kanske bör ha admin-befogenheter för hemsidan. Hemsidan föreligger endast på svenska. Att översätta allt till engelska för de internationella ledamöterna är ett stort arbete. Därför förslogs att man hänvisar till Google Translate eller Babel för översättning till andra språk. Mariana B är övergripande kontaktperson för ärenden kring hemsidan.

22. **Protokoll från Styrelsemöte och Årsmöte samt Minnesanteckningar från AU, samt anteckningar från andra möten på Hemsidan. Lösenord?**
Diskussion: Mariana Back presenterade förslag på att ha dessa på Google Drive och hur man använder Google drive.
Beslut: Styrelsen var överens om att detta är bra och beslutade också att Protokoll mm (enligt rubriken ovan) ska finnas tillgängliga på hemsidan. AU beslutar om användningen av detta program och meddelar styrelsen när det är klart. Styrelsen beslutade även om ett gemensamt lösenord (ej meddelat här) för tillgång till vissa dokument på hemsidan. Och styrelsen beslutade att AU ger förslag på hur man meddelar lösenordet till berörda/styrelsen.

23. **Kosterprojekten:**
Diskussion: Ansvarig för dessa projekt är Gudmund Bergqvist. Projekten är: a) Folkbildningsinstitutet med ämne solenergi (föreläsningar) och ger 4-5 dagarskurser för invandrare; b) Hållbart fossilfritt Koster (G Bryntse ansvarig). Projekt b) har inte fungerat eller är i planering. Man har fått anslag för att driva detta projekt men ingenting händer. Ska man betala tillbaka pengarna?
Beslut: Styrelsen beslöt att Sanne G-B kontaktar G Bryntse för att se om något konkret

kan göras. I så fall skulle G Bryntse kunna ge en presentation på föreläsningsdagen (i egenskap av ledamot i Styrelsen). Folkbildningsinstitutet har mer genomslagskraft än Bryntses projekt.

24. **Akademin som remissinstans kring Kultur och Fritid Strömstads kommun**:
Förslag: Är inskickat och Lasse föreslog att remiss-svar publiceras i Nyhetsbrevet.

25. **Etisk kommitté**:
Diskussion: Styrelsen diskuterade att man inte tar ställning i politiska frågor eller kontroversiella frågor av etisk natur. Man diskuterade först möjligheten att hänvisa eventuella sådana frågor till en intern etisk granskare, dvs en medlem i Strömstad Akademi. Sten Philipsson nämndes. Sedan diskuterades om det vore bättre att ha en extern etisk granskare. Carl Olivestam erbjöd sig att kontakta en sådan person.
Beslut: att granska nuvarande stadgar för att se över skrivningen rörande detta. AU hanterar dessa frågor och hänvisar till Styrelsen om tveksamheter föreligger.

26. **Stena-stiftelsen**:
Diskussion: Anders G tipsade om möjlighet att söka medel från denna stiftelse – ej för bokutgivning dock. Information om ansökningsförfarande finns på Stena-Stiftelsens hemsida.

27. **Arbetsgrupperna**:
Beslut: Styrelsen beslöt att Anders G kan sammankalla tillfälliga kommittéer vid behov.

28. **Nya ledamöter**:
Diskussion: Rekryteringsförslag: a) Carl Olivestam föreslog att någon form av rapport (dokument för marknadsföring) om Akademin i media skulle kunna hjälpa nyrekrytering; b) artikel i Strömstad Tidning i samband med 10-årsjubiléet; c) Universitetsläraren (Per-Olov Eliasson kontaktperson); d) VRs elektroniska tidning (manus nov/dec).
Beslut: Styrelsen beslöt att Rune W, Åsa M och AU tar hand om ärendet och rapporterar vid nästa AU-möte. Förslag på profilinriktning – begåvningsreserv. Styrelsen gav även i uppdrag till Lasse B att skriva en inlaga/artikel med lämpligt ämne till Universitetsläraren.

29. **Hedersledamöter i akademin**.
Diskussion: Frågan om hedersledamöter tas upp i anslutning till tidigare praxis med hedersprofessorer. Johan Rockström har tackat nej till erbjudande om att bli hedersprofessor. Anders aktualiserar tidigare förslag om att tillfråga KI:s rektor prof. Ole Petter Ottersen (Rektor KI). Ytterligare namnförslag på mötet var Karin Bois, Richard Dawkins, Leif GW Persson (Svens förslag), samt Kia Höök, professor i Spel&Lek (Marianas förslag).
Beslut: Dessa personer kontaktas av…….

30. **Krönikor i Strömstads Tidning.**
Diskussion: Schema för 2018. Mariana har påbörjat schema för 2018 – just nu finns 2 bidrag.
Beslut: Styrelsen gav Mariana och Anders i uppdrag att välja ut personer att bjuda in. Märta Rosenlind har lämnat in ett bidrag/krönika. Utformningen av detta bidrag ska diskuteras i samråd med Mariana och Arne Höök.

31. **Föreläsningar på Biblioteket/Museet.**
Diskussion: Schema för 2018. Föreläsningar på biblioteket/museet i Strömstad. Frågan om kostnader för annonsering måste diskuteras i samråd med biblioteks- och museichefer.
Beslut: Anders G håller i detta.

Diskussion: Kommande föredrag ges av Carl Olivestam, Ingrid Grundén samt Ann-Louise Petersen. Lasse säger att biblioteket/muséet vill att SA hjälper till med kostnader för annonsering etc i samband med föreläsningarna, men SA:s inställning är att man inte

kan acceptera ett sånt krav (inte OK). Förslag om föredrag varannan vecka med annons en vecka innan föredraget.
Winter Word Festival äger rum i mars 2018 **–** förslag: Aadu och Aslaug Ott ger sin presentation 'Albert och Henry'.
Beslut: I detta sammanhang beslutade man även att SA betalar Annica Dahlströms övernattning på hotell i samband med hennes föredrag.

32. **Kommunen. Samarbete**.
Diskussion: Boende? Resor? Anslag? Samarbete med Strömstads kommun. Författarresidensprogrammet har en lägenhet på V. Klevgatan 9B (3 rum) för disposition.
Beslut: Lasse B och Anders G pratar med berörda (Anders Olsson) + biblioteket/museet om hur man löser övernattning/utgiftsfrågorna.

33. **Avtal Strömstads kommun.**
Diskussion: Arrangörsbidrag för föreläsningar i Strömstad. Kommunens svar på ansökan kommer den 7 december.
Redovisning Lasse

34. **Viktiga personer** i Strömstad.
Diskussion: Lasse håller i den listan. Tillgänglig via Hemsidan

35. **Antologierna.**
Diskussion: Gudmund B – Hälsa & Miljö – antologin är färdig att publiceras. Anders meddelade att det kostar 74 000:- att publicera i bokform på Novus. SA måste söka pengar för att finansiera detta. Redaktionskommittéen bad att få förfoga över de överskjutande 8000:- från förra boken (BB:s Århundrade).
Beslut: Styrelsen biföll denna förfrågan. Lasse B fick i uppdrag att ta in offert från Sans Magasin.
Diskussion: Carl Olivestam – Värdekartor – har lämnat in en redovisning (bilaga) på upplägget till denna antologi. Carl och Anders ger föredrag utifrån sina respektive bidrag på Akademiska Högtiden.

36. **Titlarna i akademin.**
Diskussion: Ska vi ändra i skrivningen så att vi använder våra svenska titlar i Sverige och de utländska endast då förekommer i utländska sammanhang? Frågan har aktualiserats under processen med att förbereda Vetenskapslördagen i Falun 171209 där det fortsatt finns en "utbredd" misstänksamhet med avseende på att det går att "köpa sig titlar". Detta beroende på att vi t ex skriver att en docent är "associate professor". Man får inte koppla ihop docent med professorstitel menar man.
Beslut: Styrelsen beslöt att man är nöjd med den skrivning som finns i stadgarna, samt att Peter F kontaktar den person på CKF (Centrum för Klinisk Forskning) som fortfarande har synpunkter och kollar om denne har läst stadgarna om detta.

37. **Rapport från lokalavdelningarna.**
Diskussion: SA har 5 lokalavdelningar med 1 kontaktperson i varje avdelning. Strömstad-Falun-Uppsala/Stockholm-Göteborg-Malmö/Lund. Vem kontaktpersonen är får vi återkomma till. Varje lokalavdelning ska kunna sökas från Hemsidan.

38. **Ekonomisk redovisning/Sanne**.
Redovisning: Sanne G-B tar nu gradvis över kassörsrollen efter Sven Moosberg. Hon meddelade att man slagit samman flera konton i Nordea till 1 konto. Tillgångar är c:a 90 000:-. Lasse B har kort.

39. **Teckna firma.**
Beslut: Man beslutade på Styrelsens telefonmöte 171016 att: Sanne Godow-Bratt,

kassör Strömstad Akademi, Peter Fritzell, Styrelsens ordförande Strömstad Akademi, och Lars Broman, Rektor för Strömstad Akademi var för sig tecknar firma i Strömstad Akademi. Denna paragraf förklarades omedelbart justerad. Till justeringsmän för denna punkt/paragraf utsågs: Rune Wigblad och Carl Olivestam. Denna paragraf föreligger även som separat utdrag ur protokollet för uppvisande i t ex bankärenden.

40. **Övriga frågor.**
Diskussion:
A. Ersättning för SA:s logotyper. Frågan diskuteras på styrelsemötet med hänvisning till en eventuell fråga om jävsförhållande. Emma Henning har gjort loggor för SA (vektorgrafik) utan ersättning. Lasse B (hennes far) föreslog att EH får ersättning för detta. Styrelsen beslutade att hon inte kan få ersättning för redan utfört arbete, men kommer att få ersättning för eventuella framtida beställningsarbeten från SA. Denna fråga kan vara känslig med tanke på familjeförhållandet och den bör diskuteras i Styrelsen inför varje eventuell beställning.
B. Gudmund B har rensat oegentligheter i SA:s text i Wikipedia.
C. Peter F undrade om han sänder för mycket mail, men anser som ordförande att han vill att Styrelsen är insatt i löpande frågor, och att det bör vara enkelt att deleta de frågor man ser inte berör den egna funktionen. Andra åsikter luftades. Frågan om användning av ’svara alla’-funktionen diskuterades. Anders+AU är nöjd med hur det fungerar. Lasse ansåg att man bara svarar honom i ärenden kring nya ledamöter. Rune påpekade att det inte finns någon regelstruktur kring denna fråga och det kan ju vara ett problem. Anders påpekade att Nyhetsbrevet ju är en källa till info för alla. Lasse förespråkade selektivitet i val av mottagare. Möjliga lösningar: a) sändlistor separat för olika frågor; b) sänd till ’alla’ i Styrelsen.
Beslut: AU tar tag i denna fråga och kommer med förslag på sändlistor m avseende på olika grupper.

41. **Nästa Styrelsemöte.**
Beslut: Mars 2018. AU återkommer med förslag på datum

Mötet avslutades.

Anteckningar förda av styrelsens sekreterare Marie-Louise Wadenberg i samråd med AU.

Justeringsmän:

Gudmund Bergqvist Aadu Ott